

UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETSKANSLIET

Utbildningsvetenskapliga fakultetskansliet

Utbildningsdepartementet

Anders Larsson

Utbildningshandläggare

anders.e.larsson@gu.se

Göteborgs universitets remissvar på betänkandet SOU 2025:26, "Tid för undervisningsuppdraget – åtgärder för god undervisning och läraryrkenas attraktivitet"

Sammanfattning

Göteborgs universitet välkomnar utredningens ambition att förbättra förutsättningarna för lärares undervisningsuppdrag genom att minska den administrativa bördan och skapa tydligare ramar för undervisningstid, planering och uppföljning. Universitetet ser positivt på att förslagen kan bidra till att stärka läraryrkets attraktivitet och därmed förbättra rekryteringen till lärarutbildningen. Samtidigt vill vi lyfta fram några centrala aspekter som rör såväl den övergripande utbildningskvaliteten som de direkta konsekvenserna för universitet och högskolor.

Övergripande synpunkter

Göteborgs universitet instämmer i att en av de stora utmaningarna inom skolsystemet är lärares höga arbetsbelastning och den ökade administration som har påverkat undervisningens kvalitet och läraryrkets attraktionskraft. Förslaget att minska de administrativa kraven och tydligare reglera undervisningstid och planering är välkommet, men det finns ett behov av att säkerställa att den administrativa avlastningen inte leder till nya oklarheter eller ökade krav på andra delar av skolsystemet.

Vi ser positivt på utredningens förslag att:

- Minska kraven på dokumentation för att möjliggöra mer tid för undervisning och pedagogisk planering.
- Tydliggöra rektors ansvar för att skapa förutsättningar för lärare att genomföra sitt undervisningsuppdrag.
- Reglera undervisningstid och planeringstid, vilket kan bidra till en mer hållbar arbetssituation för lärare och därmed en mer attraktiv arbetsmarknad.

Ökad efterfrågan på lärarutbildning och fortbildning

Eftersom förslagen kan innebära att fler lärare behöver anställas, samtidigt som det redan råder brist på behöriga lärare, kan efterfrågan på lärarutbildningar och fortbildning öka. Detta ställer enligt utredningen (s. 516) krav på universitet och högskolor att bibehålla och utveckla alternativa vägar till lärarbehörighet. Göteborgs universitet vill betona att alternativa vägar till lärarexamen inte i lika hög utsträckning påverkas av de kvalitetsförstärkningar som föreslås i *En reformerad lärarutbildning*, och värnar därför att potentiella studerande även fortsättningsvis hänvisas även till de ordinarie lärarutbildningarna.

Behov av anpassning i lärarutbildningen

Om lärares arbetsvillkor förändras på det sätt som föreslås i utredningen, kan det även kräva justeringar i lärarutbildningens upplägg och innehåll. Exempelvis kan utbildningen behöva inkludera mer fokus på pedagogisk planering och tidshantering i relation till de nya ramarna för undervisning. I utredningen *En reformerad lärarutbildning* föreslås att planering, genomförande, uppföljning och utvärdering av undervisning även fortsättningsvis ska betonas, men även pedagogisk planering och tidshantering måste beaktas inom lärarutbildningarna.

Konsekvenser för forskning om skolan och läraryrket

Universitet och högskolor bedriver forskning om skolan, läraryrket och utbildningssystemet och vid Göteborgs universitet finns forskningsmiljöer med bredd och spets inom det utbildningsvetenskapliga området. Göteborgs universitet vill därför göra ett medskick gällande att förändringar i lärarnas arbetsvillkor kan påverka forskningsbehovet och kräva uppföljningsstudier för att säkerställa att reformerna ger önskad effekt.

Synpunkter på utredningens förslag

Kapitel 4

Utveckling av undervisningsuppdraget

Av förslaget framgår att lärarna främst ska ägna sig åt planering, genomförande och utvärdering av undervisning och på s. 136–146 diskuteras olika definitioner av detta uppdrag. Göteborgs universitet önskar att även deltagande i kompetensutveckling inom ramen för exempelvis professionsprogrammet också inkluderas i de undervisningsnära delarna av uppdraget eftersom det syftar till att utveckla just planering, genomförande och utvärdering av undervisning.

Risk för ökad administration på andra nivåer

Även om förslagen syftar till att minska dokumentationskraven för lärare och förskollärare, finns en risk att administrationen istället ökar för rektorer och andra skolledare, funktioner som redan har en hög arbetsbelastning, en farhåga som också tas upp i utredning (s. 181). Göteborgs universitet menar att det är viktigt att fortlöpande utvärdera hur den totala administrativa bördan inom skolväsendet påverkas av förslagen. Kapitel 6

Minskade krav på fortlöpande information till vårdnadshavare

Utredningen argumenterar på s. 255–259 för att ta bort ordet "fortlöpande" i skrivningen *Eleven och elevens vårdnadshavare ska fortlöpande informeras om elevens utveckling*. Göteborgs universitet anser att det även fortsättningsvis är viktigt att upprätthålla en god

samverkan med vårdnadshavare för att säkerställa elevernas skolframgångar. Att minska kraven på fortlöpande information kan leda till minskad samverkan och likvärdighet i utbildningen. Därför föreslår vi att kraven på fortlöpande information bibehålls för att säkerställa att vårdnadshavare är informerade och engagerade i sina barns utbildning.

Riktlinjer för undervisningsnära dokumentation

I utredningen föreslås att Skolverket ska ta fram riktlinjer för undervisningsnära dokumentation (s. 281–283). Göteborgs universitet ifrågasätter behovet av att Skolverket tar fram riktlinjer för detta, då lärosätets bedömning att lärare är professionella nog att hantera detta själva. Lärare har den kompetens och erfarenhet som krävs för att dokumentera undervisningen på ett sätt som främjar elevernas lärande och utveckling.

Utvecklingssamtal

Utredningen föreslår att det enbart ska finnas krav på ett (1) utvecklingssamtal per år, istället som nu två gånger per år (s. 283–288). Göteborgs universitet anser att ett utvecklingssamtal per år är otillräckligt, särskilt för yngre barn. Samverkan med vårdnadshavare är av stor betydelse för elevernas skolframgångar och bör inte begränsas. Göteborgs universitet anser att nuvarande krav på att utvecklingssamtal hålls minst två gånger per år bibehålls för att säkerställa en kontinuerlig dialog mellan skola och hem.

Skriftliga kunskapsutvecklingsplaner

Utredningen föreslår på s. 288–296 att individuella utvecklingsplaner ska ändras i form och innehåll till kunskapsutvecklingsplaner. Göteborgs universitet anser att förslaget att byta namn på skriftliga individuella utvecklingsplaner till skriftliga kunskapsutvecklingsplaner och fokusera enbart på kunskapsutveckling har en alltför snäv definition av kunskap och skolans uppdrag. Göteborgs universitet anser att skolan även fortsättningsvis bör ha ett helhetsperspektiv på elevernas utveckling, inklusive sociala och emotionella aspekter.

Reglering av stödinsatser

Utredningen föreslår att regleringen av extra anpassningar tas bort från Skollagen (s. 265–268). Göteborgs universitet är tveksamma till förslaget att ta bort denna reglering. Vi anser att detta kan leda till minskat stöd för elever i behov av särskilt stöd. Det är viktigt att säkerställa att alla elever får det stöd de behöver för att lyckas i skolan.

Kapitel 11

Utmaningar i finansieringen av reformerna

Betänkandet redovisar på s. 517–526 ekonomiska konsekvenser av förslagen. Ekonomiska effekter av förslagen är ofta svårprognostiserade och Göteborgs universitet menar därför att det är viktigt att följa så att förslagen inte innebär ökade kostnader för skolhuvudmän. Om finansieringen inte är tillräcklig riskerar reformerna att få negativa konsekvenser för lärartäthet och undervisningens kvalitet.

Osäkerhet kring långsiktiga effekter på läraryrkets attraktivitet

Utredningen diskuterar på s. 480–490 risker med implementeringsarbetet. Göteborgs universitet menar att reformerna behöver implementeras på ett sätt som verkligen förbättrar arbetsvillkoren, annars kan effekten utebli, och lärarbristen kan bestå.